

Nr 35.

Av herr **Larsson, Nils Theodor, m. fl.**, om nedsättning av terminsavgifterna för studerande vid handelshögskolorna och de tekniska högskolorna.

Studentsociala utredningen anförde i sitt betänkande (SOU: 1948 42 s. 220 f.) att den fann det angeläget att de avgifter, som uttogs av de studerande vid landets universitet och högskolor, generellt avskaffades och att motsvarande kostnader övertogs av det allmänna. Vid remissbehandlingen av utredningens betänkande anfördes inga erinringar mot detta förslag. I statsverkspropositionen till 1951 års riksdag (åttonde huvudtiteln s. 114) uttalade chefen för ecklesiastikdepartementet, att terminsavgifterna vid Stockholms högskola — en av de högskolor, där terminsavgifter av betydande storlek ännu kvarstod — av sociala skäl borde nedbringas. Riksdagen beslöt också i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag att endast den obligatoriska grundavgiften av 30 kr. skulle bibehållas, medan övriga terminsavgifter avskaffades. Stockholms högskola beviljades samtidigt av statsmedel full kompensation för det beräknade bortfallet av inkomster av terminsavgifter. I enlighet med förslag av chefen för handelsdepartementet i statsverkspropositionen till 1952 års riksdag (tionde huvudtiteln s. 114) anvisade riksdagen medel till handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg för att möjliggöra en reducering av terminsavgifterna med ungefär en tredjedel vid dessa högskolor. Efter denna reducering uppgår terminsavgifterna vid handelshögskolan i Stockholm till cirka 500 kr. per år och vid handelshögskolan i Göteborg till cirka 400 kr. per år.

Terminsavgifterna vid handelshögskolorna uppgår alltså alltjämt trots denna reducering till betydande belopp. Detsamma är fallet vid tekniska högskolan i Stockholm samt Chalmers tekniska högskola i Göteborg. Sveriges förenade studentkårer har hos Kungl. Maj:t hemställt om att terminsavgifterna vid de tekniska högskolorna måtte avskaffas från och med nästkommande budgetår eller nedbringas till en formell avgift av samma storlek som vid Stockholms högskola, dvs. 60 kr. per läsår. Statsstipendienämnden i Stockholm och garantilänenämnden har gjort framställningar i samma syfte. Chefen för ecklesiastikdepartementet har emellertid i statsverkspropositionen (åttonde huvudtiteln s. 233—234) framhållit, att förslaget om avskaffande av terminsavgifterna vid bland annat de tekniska högskolorna icke ansetts nu kunna realiserars med hänsyn till det statsfinansiella läget. Ett totalt avskaffande av terminsavgifterna vid de tekniska högskolorna skulle innebära ett inkomstbortfall av en miljon kr.

Medan terminsavgifterna vid universiteten och högskolorna begränsats till små formella belopp uttages alltjämt vid handelshögskolorna och de tekniska högskolorna mycket stora belopp varje termin av de studerande.

Det torde svårligen kunna anföras några skäl för en sådan anordning, varigenom studerande av vissa studieriktningar tvingas att erlägga dryga avgifter, medan andra studerande befrias från motsvarande avgifter. De studerande vid handelshögskolorna och de tekniska högskolorna rekryteras i något större utsträckning än eleverna vid universiteten och högskolorna från vad man brukar kalla de lägre socialgrupperna. Genom de höga terminsavgifterna vid de nämnda specialhögskolorna kan det inträffa att obemedlade eller mindre bemedlade studenter tvingas att välja en annan levnadsbana än den de är mest lämpade för. I varje fall blir kostnaderna för deras utbildning väsentligt högre än kostnaderna för fakultetsstudenterna.

En uppfattning om konsekvenserna av de höga terminsavgifterna kan erhållas av det förhållandet att de statsmedel, som anvisats för nedsättning av terminsavgifterna vid tekniska högskolan i Stockholm möjliggör en nedsättning av avgifterna med 50 procent för de studerande, vilkas inkomst tillsammans med föräldrarnas beskattningsbara inkomst uppgår till högst 6 000 kr. per år. En nedsättning med 75 procent medgives de studerande för vilka ifrågavarande inkomster uppgår till högst 3 000 kr. För 28 procent av de studerande vid tekniska högskolan uppgår deras och föräldrarnas sammanlagda inkomst till högst 6 000 kr. Vid Chalmers tekniska högskola kan nedsättning av terminsavgiften med 50 procent medgivas de studerande för vilka deras egna och föräldrarnas sammanlagda taxerade inkomst uppgår till i genomsnitt 1 800 kr. per familjemedlem och med 75 procent, om motsvarande inkomst uppgår till högst 1 000 kr.

Både av sociala skäl och ur rättvisesynpunkt är det befogat att terminsavgifterna vid handelshögskolorna och de tekniska högskolorna väsentligt nedsättes. Det måste anses vara lämpligt att uttagningen av terminsavgifter blir likformig, varför en formell avgift av samma storlek, som för närvarande uttages vid exempelvis Stockholms högskola, nämligen 60 kr. per år, bör fastställas även i fråga om handelshögskolorna och de tekniska högskolorna. Det är givet att de ifrågavarande högskolorna måste erhålla kompensation av statsmedel för det inkomstbortfall, som uppstår genom reduceringen av terminsavgifterna. En ökning av anslagen är således erforderlig. Denna ökning blir dock icke så stor, att den nämnvärt kan påverka den statsfinansiella situationen. För de tekniska högskolorna skulle anslagsökningen belöpa sig till cirka en miljon kr.

Med anledning av vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte fatta sådant beslut, att avgifterna för de studerande vid tekniska högskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola, handelshögskolan i Stockholm och handelshögskolan i Göteborg kan nedsättas och från och med nästkommande budgetår begränsas till 60 kr. per elev och år.

Stockholm den 20 januari 1953.

Nils Theodor Larsson
i Hammarby.

Carl Lindén.
Sigfrid Larsson.

Torsten Bengtson.
Ture Nerman.